

**Dostosowanie wymagań edukacyjnych
do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych.**

Edukacja wczesnoszkolna

Objawy nadpobudliwości psychoruchowej (nadruchliwość, zaburzenia koncentracji).

Symptomy, trudności występujące u ucznia:

- zapominanie, mylenie poleceń podczas wykonywania poszczególnych zadań
- trudności w logicznym przedstawianiu wypowiedzi ustnych i pisemnych, zapominanie istotnych faktów
- szybkie i niedokładne rozwiązywanie zadań, popełnianie wielu błędów
- trudności z wykonywaniem zadań wymagających wysiłku (złożonych)
- trudności w opanowaniu techniki czytania
- wolne tempo pisania, niekształtne litery, problemy w łączeniu liter
- trudności w pisaniu z pamięci i ze słuchu
- niepełne rozumienie treści wysłuchanych tekstów
- problemy z cichym czytaniem ze zrozumieniem
- problemy w rachunku pamięciowym
- niepoprawne odczytywanie treści zadań, brak zrozumienia czytanych samodzielnie treści
- trudności w wykonywaniu zadań angażujących wyobraźnię przestrzenną
- niski poziom graficzny wykresów i rysunków

Formy, metody, sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych

EDUKACJA POLONISTYCZNA

- wydłużanie czasu pracy zwłaszcza podczas pracy samodzielnej
- dzielenie zadań na mniejsze kroki, co umożliwi koncentrację ucznia na każdym etapie pracy
- monitorowanie uwagi i koncentracji, stopnia zrozumienia poleceń oraz treści zadań - w razie potrzeby udzielanie niezbędnych wyjaśnień lub naprowadzanie na właściwy tok myślenia
- omawianie niewielkich partii materiału i materiału o mniejszym stopniu trudności
- wyznaczanie konkretnego celu i doprowadzanie zadań do końca bez względu na tempo pracy
- stosowanie metod wielozmysłowych oraz mnemotechnik, przekazywanie treści w sposób wielokanałowy
- zmniejszanie ilości, stopnia trudności i obszerności zadań
- dzielenie materiału na mniejsze partie, wyznaczanie czasu na ich opanowanie

- wydłużanie czasu na odpowiedź, na przeczytanie lektury
- wprowadzanie dodatkowych środków dydaktycznych: dodatkowe ilustracje, gry, zabawy dydaktyczne, częste wykorzystywanie urządzeń i programów multimedialnych
- formułowanie pytań w formie zdań o prostej konstrukcji
- częste udzielanie uczniowi indywidualnej pomocy i dodatkowych wyjaśnień
- dostosowanie poziomu trudności zadań do możliwości ucznia (mniej zadań, zadania o mniejszym stopniu trudności)
- czytanie na głos w klasie tylko za zgodą ucznia
- wydłużanie czasu na czytanie poleceń, tekstów, instrukcji
- systematyczne sprawdzanie zeszytów i ćwiczeń celem szybkiego niwelowania błędów
- dostosowanie prac pisemnych do możliwości ucznia, jasne kryteria oceniania
- w ocenianiu zwracanie większej uwagi na wysiłek włożony w wykonanie zadania, jasne zasady oceniania – ocenianie opisowe
- pozostawianie więcej czasu na utrwalenie materiału

EDUKACJA MATEMATYCZNA

- wydłużanie czasu pracy na wykonywanie zadań i opanowanie podstawowych umiejętności matematycznych
- indywidualna pomoc w każdej potrzebnej sytuacji
- częste odwoływanie się do konkretnych przykładów – np. graficzne przedstawianie treści zadań, liczenia na konkretach
- podawanie poleceń w prostszej formie, dzielenie złożonych treści na proste, bardziej zrozumiałe części
- częste utrwalanie i powtarzanie przyswojonego materiału
- przedłużenie czasu podczas sprawdzianów i umożliwienie przygotowania się do nich (podobne zadania zadane do domu)
- w ocenianiu uwzględnianie wszelkich trudności dydaktycznych występujących u ucznia

EDUKACJA PRZYRODNICZA

- uwzględnianie trudności z zapamiętywaniem w opanowywaniu treści
- wydłużanie czasu pracy
- indywidualna pomoc, wyjaśnianie, wykorzystywanie dodatkowych atrakcyjnych dla ucznia pomocy dydaktycznych
- stosowanie technik i metod ułatwiających zapamiętywanie i angażujących wiele zmysłów
- dodatkowy czas na przygotowanie się do wypowiedzi ustnych, pisemnych, testów

EDUKACJA MUZYCZNA, PLASTYCZNA, TECHNICZNA, WYCHOWANIE FIZYCZNE

- pomagać, wspierać, zachęcać do brania udziału w różnych formach artystycznych
- w razie trudności dzielić zadania na etapy
- podczas oceniania brać pod uwagę przede wszystkim wysiłek dziecka, stosunek do przedmiotu, przygotowane materiały
- niezmuszanie ucznia do wykonywania ćwiczeń sprawiających trudności
- włączanie do rywalizacji zawsze tam, gdzie uczeń ma szansę zdobycia dobrych wyników i może odnieść sukces

EDUKACJA SPOŁECZNA, ZALECENIA OGÓLNE

- dostosować organizację i warunki realizacji procesu edukacyjnego do możliwości i potrzeb ucznia
- monitorowanie uwagi i koncentracji, stopnia zrozumienia poleceń
- udzielanie niezbędnych poleceń, wyjaśnień, naprowadzanie na właściwy tok myślenia
- stosownie metod wielozmysłowych, mnemotechnik
- z uwagi na spadki koncentracji i wzmożoną męczliwość procesów poznawczych, robić częste przerwy
- w przypadku widocznej dekoncentracji kierować pytania bezpośrednio do ucznia
- stosowanie krótkich poleceń, uczenie ucznia dostrzegania i zapamiętywania najważniejszych informacji
- wspierać strefę emocjonalno – społeczną, angażować w życie klasy
- wspieranie w nawiązywaniu satysfakcjonujących kontaktów rówieśniczych, budowanie stabilnej samooceny i wiary w siebie
- podkreślanie zalet, wkładu pracy, osiągnięć w celu utrzymania prawidłowej motywacji do wysiłku umysłowego

Zespół Aspergera, zaburzenia artykulacji, niedosłuch, kształcenie specjalne.

Symptomy trudności występujących u ucznia:

- niechętnie angażuje się w działania klasowe, obawia się porażki
- reaguje niewłaściwie w czasie zabawy (nie rozumie zasad gry, zabaw)
- nie słyszy poleceń nauczyciela
- reaguje nietypowo na ustne instrukcje
- problemy ze skupieniem uwagi
- trudności z równoczesnym wykonywaniem kilku czynności
- problemy w przyswajaniu wiedzy i zdobywaniu nowych umiejętności
- nadwrażliwość sensoryczna
- trudności z rozumieniem norm społecznych i kontekstu emocjonalnego

EDUKACJA POLONISTYCZNA

- wydłużanie czasu pracy, zmniejszanie zakresu materiału do opanowania, dzielenie na etapy
- sprawdzanie rozumienia przekazywanych treści, udzielanie dodatkowych wyjaśnień
- formułowanie poleceń i pytań w sposób jasny, sprawdzanie stopnia ich zrozumienia, w razie potrzeby udzielanie dodatkowych wyjaśnień z wykorzystaniem, np. ilustracji, pytań pomocniczych, powtórzeń, schematów graficznych
- zachęcanie do wypowiedziania się na określone tematy prostymi zdaniami zawierającymi podmiot i orzeczenie

- nie wymaganie podczas recytacji wierszy zastosowania odpowiedniej intonacji, tempa, pauz
- pozostawiać dziecku większą ilość czasu na formułowanie odpowiedzi lub wykonanie zadania
- zapewnić jasno określone zasady
- docenianie wysiłku w pisaniu i czytaniu mimo występujących trudności
- udzielanie indywidualnej pomocy na każdym etapie wykonywanych czynności
- stosowanie ćwiczeń w pisaniu tylko wyrazów wcześniej utrwalonych
- utrwalanie liter
- dostosowywanie tekstów do czytania przez ucznia w zależności od postępów w zdobywaniu tej umiejętności
- nie zmuszanie do nauki czytania na forum, zapewnienie spokoju do rozwijania tej umiejętności, chwalenie za postępy
- przy ocenie prac pisemnych nie uwzględnianie błędów wynikających z niedostłuchu
- ocenianie opisowe z uwzględnieniem systematyczności, obowiązkowości
- wspieranie pasji i zainteresowań
- nauka poprzez pozytywne doświadczenia
- wykorzystywanie w nauce metod terapeutycznych, aby budować pewność siebie
- ułatwiać interakcje społeczne

EDUKACJA MATEMATYCZNA

- indywidualna pomoc na każdym etapie pracy ucznia
- przekazywanie krótkich i jasnych komunikatów blisko dziecka
- rozwijanie rachunku pamięciowego z wykorzystaniem różnorodnych liczmanów
- stosowanie dodatkowych metod i form pracy aktywizujących ucznia do wysiłku własnego
- dostosowanie zakresu wiedzy do możliwości intelektualnych uczniów
- w czasie lekcji stosowanie rozwiązań multimedialnych, używanie jak najczęściej pomocy wizualnych i tablic poglądowych
- aktywizowanie do samodzielności i aktywności poprzez zadawanie prostych pytań, podtrzymywanie odpowiedzi przez dopowiadanie pojedynczych słów, umowne gesty
- na bieżąco wyjaśnianie popełnianych błędów, poprawianie wspólnie z uczniem
- dobieranie zadań do możliwości intelektualnych ucznia i jego aktualnych postępów w danym zakresie, dostrzeganie wszystkich postępów
- dzielenie trudniejszych lub dłuższych zadań na kilka części

EDUKACJA PRZYRODNICZA, MUZYCZNA, PLASTYCZNA, TECHNICZNA, WYCHOWANIE FIZYCZNE

- zapewnienie większej ilości ćwiczeń lub zwolnienie z wykonania danego zadania
- podpowiadanie tematu pracy plastycznej czy technicznej, częsta pomoc w wykonaniu
- liberalne ocenianie prac artystycznych ucznia (doceniamy wysiłek)
- włączanie do gier i zabaw sportowych, wielokrotne tłumaczenie i wyjaśnianie reguł i zasad

EDUKACJA SPOŁECZNA, ZALECENIA OGÓLNE

- zapewnienie miejsca oddalonego od okna i drzwi

- w przypadku metod podających pamiętań o optymalnych warunkach słuchania – nauczyciel w bliskiej odległości od ucznia
- okazywanie życzliwości, wspieranie, naprowadzanie pytaniami
- systematyczne kontrolowanie pracy ucznia
- zachęcanie i pomoc w wypowiedziach
- stwarzanie sytuacji pozwalających uczniowi na wzmacnianie poczucia własnej wartości, podnoszenie poziomu samooceny wspieranie pasji i zainteresowań
- nauka poprzez pozytywne doświadczenia
- wykorzystywanie w nauce metod terapeutycznych, aby budować pewność siebie
- ułatwiać interakcje społeczne

Zaburzenia Procesów Integracji Sensorycznej w postaci:

- obronności dotykowej (nadwrażliwości)
- zaburzeń systemu przedsionkowego proprioceptywnego
- zaburzeń percepcji słuchowej (nadwrażliwość słuchowa)

Symptomy, trudności występujące u ucznia:

- emocjonalne i negatywne reagowanie na bodźce dotykowe
- intensywne poszukiwanie bodźców płynących z ruchów ciała, nadmierna ruchliwość
- nadmierne reakcje na przebywanie w hałaśliwych miejscach
- trudności z rozumieniem poleceń
- krótkotrwała pamięć słuchowa, wydłużony czas reakcji na bodźce słuchowe i wzrokowe

EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA

- unikanie dotykania dziecka bez uprzedzenia, gdy nie może kontrolować tego wzrokiem
- pilnowanie siedzenia na stabilnym krześle z całymi stopami na podłożu
- podczas rysowania, pisania – dwie ręce na stoliku
- minimalizowanie czasu czekania dziecka w kolejce, ustawianie na początku lub na końcu
- powtarzanie poleceń w formie krótkich komunikatów
- wydłużanie czasu wykonywania zadań, kiedy dziecko nie może się skupić
- ustalanie z dzieckiem, co będzie od niego wymagane na lekcjach i przerwach, udzielanie jasnych i konkretnych wskazówek
- dostarczanie dziecku jak najwięcej wrażeń dotykowych, zwłaszcza na lekcjach plastyki, techniki, muzyki
- stwarzanie możliwości ćwiczeń układu proprioceptywnego zwłaszcza na zajęciach wychowania fizycznego
- stwarzanie warunków do wyładowania nadmiernego pobudzenia (skoki, bujanie, ściskanie piłeczek)
- częste przeplatanie zajęć stolikowych z zajęciami ruchowymi
- stwarzanie dziecku przyjaznego otoczenia sprzyjającego lepszej koncentracji
- w razie konieczności (w porozumieniu z rodzicami) stosowanie medycznych przedmiotów wyciszających
- przestrzeganie przyjętych zasad i konsekwencji zachowań

Zaburzenia lękowe, dostosowanie wymagań do indywidualnych potrzeb.

Symptomy, trudności występujące u ucznia:

- przeciętne możliwości intelektualne
- obniżona koncentracja, trudności w skupieniu uwagi
- trudności w zakresie pisania (grafika, błędy ortograficzne, specyficzne, interpunkcyjne)
- obniżona estetyka pisma odręcznego
- wysoka wrażliwość emocjonalna,
- obniżona odporność psychiczna, stany lękowe
- lęk przed rozstaniem z matką

EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA

- wydłużanie czasu pracy
- wspomaganie w wyszukiwaniu alternatywnych metod usprawniających umiejętności ortograficzne i graficzne
- nagradzanie, chwalenie za najmniejszy nawet sukces edukacyjny i społeczny
- zachęcanie do samokontroli
- wzmacnianie wiary we własne możliwości
- kształtowanie i rozwijanie umiejętności konstruktywnego radzenia sobie z pojawiającymi się napięciami i lękami.
- zapewnienie emocjonalnego wsparcia, poczucia bezpieczeństwa w sytuacjach trudnych

Dzieci zdolne

1. Zróżnicowanie poziomu trudności zadań

- **Dodatkowe zadania o wyższym stopniu trudności:** Bardziej zaawansowane zadania, które stawiają przed nimi wyzwania intelektualne. Można to realizować poprzez dostarczanie dodatkowych ćwiczeń, które wymagają myślenia abstrakcyjnego, rozwiązywania problemów i twórczego podejścia.
- **Projekty i prace badawcze:** Zamiast powtarzania podstawowych zadań, dziecko może realizować projekty badawcze, które wymagają zgłębienia danego tematu, samodzielnego poszukiwania informacji i prezentowania wyników w różnorodnych formach (np. prezentacje, plakaty, raporty).
- **Indywidualne tempo nauki:** Umożliwianie dziecku pracę we własnym tempie. Jeśli szybko opanuje materiał podstawowy, może otrzymywać dodatkowe, bardziej zaawansowane zadania, które będą rozwijać jego umiejętności.

2. Rozwijanie myślenia krytycznego i twórczego

- **Zadania otwarte:** Wprowadzenie zadań, które nie mają jednego prawidłowego rozwiązania, sprzyja rozwijaniu myślenia twórczego. Takie zadania mogą polegać na projektowaniu nowych wynalazków czy rozwiązywaniu problemów społecznych.

- **Debaty i dyskusje:** Organizowanie dyskusji lub debat na różne tematy pozwoli rozwijać ich umiejętności logicznego myślenia i argumentacji.

3. Wzbogacenie materiału o treści ponadprogramowe

- **Rozszerzenie programu nauczania:** Wprowadzanie treści wykraczających poza podstawowy program, takie jak dodatkowe lektury, zadania z wyższych klas, ciekawostki naukowe lub bardziej zaawansowane zagadnienia przyrodnicze.
- **Wykorzystanie technologii:** Wprowadzenie do nauki elementów technologicznych, takich jak aplikacje edukacyjne, programowanie, gry logiczne, które rozwijają zdolności intelektualne dziecka. Można również zachęcać do tworzenia własnych projektów multimedialnych.

4. Indywidualne podejście do nauki

- **Dostosowanie zadań do zainteresowań dziecka:** Nauczanie odpowiada indywidualnym zainteresowaniom dziecka.
- **Mentor:** Dziecko może korzystać z wsparcia mentora, czyli nauczyciela lub osoby dorosłej, która będzie wspierać jego rozwój poprzez dostarczanie odpowiednich materiałów, inspirowanie do pogłębiania wiedzy i rozwijanie jego pasji.

5. Praca grupowa i przywództwo

- **Zadania grupowe:** Zdolne dzieci lubią dzielić się swoją wiedzą z rówieśnikami. Wprowadzenie zadań grupowych, w których dziecko może pełnić funkcję lidera, pomagać innym lub prowadzić grupowe projekty.
- **Tworzenie grup z innymi zdolnymi uczniami:** Dziecko może pracować z innymi zdolnymi uczniami nad bardziej zaawansowanymi projektami, co stymuluje ich intelektualnie i pozwala rozwijać umiejętności społeczne.

6. Rozwój umiejętności emocjonalnych i społecznych

- **Wsparcie w rozwoju emocjonalnym:** Ważne jest zapewnienie im wsparcia w rozwoju umiejętności emocjonalnych, takich jak radzenie sobie z frustracją, akceptowanie porażek i budowanie relacji z innymi. **Zadania rozwijające empatię i współpracę:** Wprowadzanie zadań, które rozwijają umiejętności współpracy i rozwiązywania problemów w zespole. Można to robić poprzez gry zespołowe, zadania grupowe czy udział w projektach społecznych.

7. Udział w konkursach

- **Konkursy:** Zachęcanie dziecka do udziału w różnorodnych konkursach
- **Warsztaty i zajęcia pozalekcyjne:** Dziecko może brać udział w warsztatach lub dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych, które rozwijają jego zainteresowania i umiejętności przyrodnicze.

8. Współpraca z rodzicami i specjalistami

- **Monitorowanie postępów:** Nauczyciel utrzymuje stały kontakt z rodzicami w celu monitorowania postępów dziecka oraz jego samopoczucia. Wspólne ustalanie celów i planowanie, jak najlepiej wspierać rozwój dziecka.
- **Wsparcie psychologa szkolnego:** Wsparcie psychologa, aby pomóc im radzić sobie z presją, która może wynikać z ich oczekiwań wobec siebie lub otoczenia.